

Prof. MUDr. RNDr. Luboslav Stárka, DrSc., osmdesátníkem

V letošním roce se dožívá vzácného životního jubilea významná postava české (a československé) endokrinologie, profesor Stárka.

Již základní životopisná data přispívají k osvětlení významu bohaté pracovní i mimopracovní činnosti jubilanta. Na úzké vztahy česko-slovenské, které během celého života podporoval a rozvíjel, ukazuje již to, že se narodil v Banské Bystrici jako syn českých rodičů. Maturoval již v Praze v roce 1950 a studium na Matematicko-fyzikální fakultě UK, obor chemie, ukončil v roce 1956 a v roce 1962 dosáhl titulu RNDr. Po krátkém zaměstnání ve Výzkumném ústavě potravinářském nastoupil v roce 1957 do Výzkumného ústavu endokrinologického (přejmenovaného v roce 1990 na Endokrinologický ústav). Vědeckou činnost v oboru organické chemie podporovanou v 60. letech minulého století pracovními pobyty na Lékařské fakultě v Bonnu mu umožnilo obhájení kandidáta chemických věd CSc. O jeho nesmírné pílí a pracovní výkonnosti svědčí to, že v letech 1964–1972 při zaměstnání vystudoval 1. LF UK a v roce 1972 získal titul MUDr. (tehdy bylo studium na Lékařské fakultě při zaměstnání výjimečně možné). Doktorskou disertační práci v oboru výživy obhájil v roce 1979 a byl mu udělen titul DrSc. V letech 1983–1987 byl pověřen vedením Výzkumného ústavu endokrinologického. Z politických důvodů nebyl jmenován ředitelem a z funkce byl odvolán v roce 1987 po „nezákonné“ emigraci dcery. V roce 1990 se habilitoval na 3. lékařské fakultě UK a v roce 1992 byl jmenován profesorem UK v oboru patologické fyziologie. V letech 1990–2000 vedl Endokrinologický ústav, po změně politické situace již jako řádně jmenovaný ředitel. Na tomto pracovišti pracuje dosud jako vědecký pracovník.

Přes komplikovanou situaci v 50. a 60. letech 20. století se dokázal pod vede-

ním docenta Šilinka plně zapojit do činnosti ústavu, vytvořil steroidní laboratoř, která se stala na domácím i mezinárodním poli chloubou ústavu. V 80. letech minulého století v době hluboké stagnace vyvolané normalizačním procesem nepodlehla obecné depresi a nadále se věnoval steroidní endokrinologii. V roce 1983 byl pověřen zastupováním vedení ústavu a v překvapivě krátké době se mu podařilo podstatně zvýšit úroveň výzkumné, ale i léčebné činnosti ústavu. Přesto byl v roce 1987 odvolán, aby v roce 1990 mohl nastoupit funkci ředitele Endokrinologického ústavu. V tomto postavení zásadně změnil činnost tohoto pracoviště po všech stránkách. Upevnil spolupráci s řadou domácích, ale i zahraničních pracovišť, vychoval mnoho významných žáků (prof. Živný, prof. Hampl, prof. Lapčík, prof. Madžerov – Bulharsko, doc. Stochowski – Polsko a další). Nesporně se stal zakladatel pražské endokrinologické školy zaměřené na steroidní hormony. V posledních letech se věnuje intenzivně i klinické endokrinologii. Vydal několik monografií věnovaných široké endokrinologické problematice (Aktuální endokrinologie, Pokroky v endokrinologii) a nejnověji Repetitorium endokrinologie, určené pro širokou lékařskou veřejnost. Publikoval přes 1 000 odborných prací, z toho polovinu v zahraničí, které jsou bohatě citovány (tzv. H index obnáší 3 000 citací). Tato činnost byla oceněna řadou vyznamenání včetně opakované Ceny ministra zdravotnictví, Endokrinologické společnosti, Sexuologické společnosti, Charvátovy nadace a také Čestnou medailí Helsinské univerzity. Po dlouhá léta zastával funkci místopředsedy Endokrinologické společnosti České lékařské společnosti J. E. Purkyně a je členem redakčních rad několika mezinárodních časopisů, člen vědecké rady 1. lékařské fakulty a 3. lékařské fakulty UK a dalších

významných institucí. Je významným pracovníkem a funkcionářem Učené společnosti, léta byl členem Vědecké rady MZ, pokud tato instituce byla aktivní.

Vždy aktivně podporoval pedagogickou činnost pracovníků ústavu na řadě fakult UK i dalších vysokých škol, významnou měrou se podílel na založení Subkatedry endokrinologie IPVZ na Endokrinologickém ústavě, jejíž činnost vždy podporoval a aktivně se jí účastnil.

Z uvedeného by se mohlo zdát, že není v lidských silách, aby kromě vědecké a odborné činnosti mohl mít čas a energii na „normální“ lidský život. Profesor Stárka ale zvládá i spoustu zálib. Je dosud fyzicky aktivní, v minulosti se zúčastnil vysokohorské turistické výpravy na Kavkaz, je schopen leccos vylepšit a opravit. Věnuje se intenzivně členům rodiny, ale nezapomíná ani na blízké spolupracovníky a přátele. Těch má skutečně spoustu, a to nejenom v Čechách, ale i na Slovensku. Dovede vychutnávat radosti života, ocení dobré víno (má raději bílé) a je proslulý svými pěveckými výkony na různých přátelských setkáních.

Takže můžeme pouze přát profesor Stárkovi, aby mu jeho pracovní nadšení a optimizmus vydržely ještě dlouho k prospěchu všech nás, kteří jsme měli a máme čest a potěšení s ním spolupracovat.

Václav Zamrazil

prof. MUDr. Václav Zamrazil, DrSc.

www.endo.cz

e-mail: vzamrazil@endo.cz

Doručeno do redakce: 20. 9. 2010